

Sygn. akt VIII GC 473/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy,

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Robert Bury

Protokolant: stażysta Edyta Osińska

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2018 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

przeciwko K. B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej K. B. na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. kwotę 80.724,36 zł (osiemdziesięciu tysięcy siedmiuset dwudziestu czterech złotych trzydziestu sześciu groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwot:

- 1) 2.091,30 zł (dwa tysiące dziewięćdziesiąt jeden złotych trzydzieści groszy) od dnia 28 września 2016 roku,
- 2) 30.203,02 zł (trzydzieści tysięcy dwieście trzy złote dwa grosze) od dnia 17 sierpnia 2016 roku,
- 3) 19.987,50 zł (dziewiętnaście tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt siedem złotych pięćdziesiąt groszy) od dnia 25 sierpnia 2016 roku,
- 4) 23.724,86 zł (dwadzieścia trzy tysiące siedemset dwadzieścia cztery złote osiemdziesiąt sześć groszy) od dnia 13 października 2016 roku,
- 5) 4.717,68 zł (cztery tysiące siedemset siedemnaście złotych sześćdziesiąt osiem groszy) od dnia 3 listopada 2016 roku;

oraz odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 20.295 zł (dwadzieścia tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt pięć złotych) od dnia 18 czerwca 2016 roku do dnia 27 września 2016 roku,

II. zasądza od pozwanej K. B. na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. kwotę 9.478 (dziewięć tysięcy czterystu siedemdziesięciu osiem złotych) tytułem kosztów procesu.

SSO Robert Bury

Sygn. akt VIII GC 473/17

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. domagała się od pozwanej K. B. zapłaty kwoty 80.724,36 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 20.295 zł od dnia 18 czerwca 2016

roku do dnia 27 września 2016 roku, 2.091,30 zł od dnia 28 września 2016 roku, 30.203,02 zł od dnia 17 sierpnia 2016 roku, 19.987,50 zł od dnia 25 sierpnia 2016 roku, 23.724,86 zł od dnia 13 października 2016 roku, 4.717,68 zł od dnia 3 listopada 2016 roku.

Podając podstawę faktyczną powództwa wskazała, że zawarła z pozwaną umowy sprzedaży oleju napędowego do silników, zostały wystawione faktury Vat dokumentujące każdą transakcję, a pozwana nie zapłaciła ceny w całości. 7 września 2016 roku pozwana zapłaciła powódce kwotę 30.000 zł, z czego na poczet jednej ze należności dochodzonej powództwem zaliczono kwotę 18.203,70 zł.

Pozwana domagała się oddalenia powództwa twierdząc, że osobiście nie brała paliwa od powódki, a na fakturach nie ma jej podpisu. Stwierdziła również, że dwie faktury numerach (...) na kwotę 23.724,86 zł i (...) na kwotę 4.717,68 zł nie są podpisane, co może świadczyć o tym, że takiej transakcji nie było. W kolejnym piśmie procesowym (k. 67 verte) stwierdziła, że nie otrzymała dwóch dostaw opisanych wskazanymi wyżej fakturami. Na rozprawie w dniu 23 stycznia 2018 roku oświadczyła, że kwestionuje dostawę towaru potwierdzoną wskazanymi wyżej fakturami.

Sąd ustalił, co następuje.

Strony zawarły umowy sprzedaży oleju napędowego do silników, dokumentowane następującymi fakturami:

1. 27 maja 2016 roku w ilości 5.500 litrów za cenę 20.295 zł – faktura VAT (...) z 27 maja 2016 roku;
2. 2 sierpnia 2016 roku w ilości 7.441 litrów za cenę 30.203,02 zł – faktura VAT FV P/01/08/2016 z 2 sierpnia 2016 roku;
3. 10 sierpnia 2016 roku w ilości 5.000 litrów za cenę 19.987,50 zł – faktura VAT FV P/05/08/2016 z 10 sierpnia 2016 roku;
4. 27 września 2016 roku w ilości 5.511 litrów za cenę 23.724,86 zł – faktura VAT (...) z 27 września 2016 roku;
5. 25 października 2016 roku w ilości 1.099 litrów za cenę 4.717,68 zł – faktura VAT (...) z 25 października 2016 roku.

Dowód: odpisy wskazanych wyżej faktur, karty 11-15.

G. B. podpisał między innymi fakturę (...).

Dowód: odpis faktury (...) z dnia 27 maja 2016 roku, karta 47.

Sprzedaż paliwa przez przedsiębiorstwo powódki odbywało się w ten sposób, że klient składał telefoniczne zamówienie, oświadczając wstępnie, jaka ilość paliwa powinna być dostarczona. Kierowca zawoził paliwo do kupującego, dokładna ilość wydanego paliwa wynikała z licznika zamontowanego w pojeździe. Faktury wystawiane były przez L. O. w tym samym dniu, w którym miała miejsce dostawa paliwa. L. O. zawoził wystawioną fakturą do klienta, który ją podpisywał.

Dowód: zeznania świadka A. O., k. 76,

zeznania świadka L. O., karta 77.

L. O. wystawiał faktury zawsze po dostawie paliwa.

Dowód: zeznania świadka A. O., k. 76.

zeznania świadka L. O., karta 77.

Po dostawie paliwa kupujący nie podpisywał dokumentów WZ.

Dowód: zeznania świadka L. O., karta 77,

zeznania świadka M. S., karta 69.

Nie było takiej sytuacji, aby L. O. wystawiał faktury bez dostawy towarów.

Dowód: zeznania świadka L. O., karta 77,

zeznania świadka M. S., karta 69.

Samochód, którym dostarczano paliwo, nigdy nie było niesprawny ani nigdy nie było takiej sytuacji, aby nie mógł być używany z powodu braku badań technicznych.

Dowód: zeznania świadka A. O., k. 76,

zeznania świadka L. O., karta 77.

27 września 2016 roku pozwana zapłaciła powódce kwotę 30.000 zł, z czego kwota 18.203,70 zł została zaksięgowana na poczet należności stwierdzanej fakturą (...).

Dowód: odpis dowodu wpłaty, karta 16.

Pozwana wystąpiła do Burmistrza P. z wnioskami za lata 2016-2017 o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej, które zostały uwzględnione na podstawie faktur wystawionych przez stronę powodową, między innymi (...).

Dowód: pismo Burmistrza P. z 27 grudnia 2017 roku, karta 60.

G. B. deklarował zapłatę wszystkich należności stwierdzonych fakturami, w tym (...) z 27 września 2016 roku i (...) z 25 października 2016 roku

Dowód: zeznania świadka A. O., k. 76

zeznania świadka L. O., karta 77.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

1. Powódka wywodzi roszczenie z normy art. 535 k.c. statuującego w roszczenie sprzedawcy wobec kupującego o zapłatę ceny. Materialnoprawny ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) w zakresie zawarcia umów sprzedaży oraz ustalenia ich essentialia negotii spoczywa na stronie powodowej. Pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty, podobnie jak w kolejnym piśmie procesowym z dnia 4 stycznia 2018 roku (k. 67) oraz na rozprawie w dniu 23 stycznia 2018 roku, oświadczyła, że kwestionuje transakcje stwierdzone dwiema fakturami (...) na kwotę 23.724,86 zł i (...) na kwotę 4.717,68 zł. Przyznała w ten sposób, że pozostaje dłużnikiem powódki w pozostałym zakresie, mianowicie cen wynikających z umów sprzedaży udokumentowanych pozostałymi fakturami (art. 229 k.p.c.), co oznacza zasadność powództwa w tej części (faktury opisane wyżej, pkt 1 – 3), przy uwzględnieniu częściowej zapłaty.

2. O zawarciu umowy decydują zgodne oświadczenia woli stron, a nie istnienie dokumentu rozrachunkowego w postaci faktury. Istnienie tego dokumentu oczywiście stwarza domniemanie faktyczne (art. 231 k.p.c.), że w rzeczywistości transakcja miała miejsce, ponieważ regułą w obrocie gospodarczym jest wystawianie faktur już po zawarciu umów sprzedaży. Wystawienie faktury przed powstaniem zdarzenia gospodarczego w postaci zawarcia umowy jest oczywiście sprzeczne z regułami wystawiania tychże dokumentów i niespotykane w uczciwym obrocie. Z faktu istnienia faktury, jako przesłanki domniemania faktycznego, należy wyprowadzić wniosek, że transakcja opisana fakturą miała miejsce, ponieważ taka jest zasada obrotu gospodarczego. Podpisana faktura stwarza silniejsze

domniemanie faktyczne, tzn. z faktu jej istnienia można wyprowadzić wniosek graniczący z pewnością, że transakcja miała miejsce; okoliczność ta stanowi podstawę wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

3. Z zeznań L. O. i A. P. wynika procedura sprzedaży paliwa, ostatecznie wystawienie faktury po dostawie, na podstawie wskazań licznika paliwa w cysternie. Nie ma żadnych racjonalnych względów przemawiających za hipotezą pozwanej, że faktura (...) została wystawiona przed dostawą paliwa, więc żadnych racjonalnych powodów, dla których L. O. odstąpiłby od zgodnej z prawem procedury dokumentowania transakcji fakturami po zdarzeniu gospodarczym. W przypadku domniemania faktycznego strona kwestionująca wniosek związane jest dowodem przeciwności, więc wykazania, że przesłanka domniemania jest wątpliwa albo wniosek domniemania jest wątpliwy. Pozwana nie przedstawiła dowodów o takim skutku, z zeznań G. B. nie wynika żaden racjonalny argument przemawiający za odstąpieniem od ustalonej procedury sprzedaży.

4. Przy uwzględnieniu przedstawionego wyżej materiału dowodowego zeznania G. B. są zupełnie niewiarygodne i sprzeczne ze zwykle występującymi w życiu gospodarczym zjawiskami, są nielogiczne i pozostają w opozycji do zeznań świadków A. P. i L. O.. Niewiarygodne jest stwierdzenie świadka, że L. O. oświadczył, że dostawa paliwa z faktury (...) nastąpi później, po podpisaniu faktury przez G. B.. L. O. nie miał żadnego powodu, aby odstąpić od normalnej w obrocie gospodarczym procedury, kiedy po wykonaniu usługi jest wystawiana faktura. Każdy rozsądny uczestnik obrotu nie podpisuje faktur, więc nie stwarza silnego domniemania wykonania usługi, bez jej rzeczywistego wykonania. Nie są znane żadne logiczne powody, dla których L. O. miałby prosić G. B. o podpisanie faktury bez dostawy paliwa. Nigdy nie było takich sytuacji, aby wystawiona była faktura bez dostawy towaru, co wynika z zeznań wszystkich innych świadków. Dokładna ilość wydanego paliwa wynika z licznika zamontowanego w pojeździe, a zamówienie telefoniczne klienta określa wstępnie i w przybliżeniu ilość paliwa. Ponadto G. B. twierdzi sprzecznie z zeznaniami innych świadków, że po dostawie wystawiany był dokument WZ, usiłując uzasadnić twierdzenie o braku dostawy towaru, co jest kolejnym argumentem przemawiającym za pełną niewiarygodnością zeznań tego świadka.

5. Pozwana wystąpiła do Burmistrza P. o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie paliwa z faktury (...); a należy przyjąć za zasadę w obrocie gospodarczym, że każdy uczciwy uczestnik obrotu występuje o zwrot podatku akcyzowego wtedy, kiedy ten podatek wynika ze rzeczywistości zawartej przez niego transakcji. Przyjmując założenie wstępne, że postępowanie pozwanej odpowiada zasadom uczciwego obrotu gospodarczego należy wyjść z założenia, że nie wystąpiłaby o zwrot podatku akcyzowego, jeżeli transakcja nie miałaby miejsca. Stąd wniosek, że sprzedaż opisana fakturą (...), przy uwzględnieniu, że zeznania G. B. są zupełnie niewiarygodne i że wiarygodne są zeznania pozostałych świadków, w rzeczywistości miała miejsce. Implikuje to ustalenie, że pozwana pozostaje dłużnikiem powódki także w zakresie kwoty 20.295 zł.

6. Przedstawienie przez stronę powodową dwóch faktur o numerze (...) nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Istotne jest bowiem to, że jedna z tych faktur została przedstawiona G. B., następnie podpisana przez niego, to znaczy, że stworzył silne domniemanie faktyczne, uzasadnione obserwacją obrotu gospodarczego, że transakcja w rzeczywistości miała miejsce.

7. Faktura (...) nie ma podpisu G. B., ale sam fakt jej wystawienia, przy uwzględnieniu zeznań L. O. i A. P. stwarza domniemanie faktyczne, że w rzeczywistości transakcja opisana fakturą miała miejsce. Z zeznań świadków wynika, że składano wstępne zamówienie telefoniczne, kierowca wydawał paliwo, przekazywał informację o ilości wydanego paliwa L. O., który wystawiał faktury. Fakt wystawienia faktury jest przesłanką domniemania faktycznego, że transakcja miała miejsce. Pozwana nie przedstawia dowodów przeciwnych, które czyniłyby przesłankę albo wniosek domniemania wątpliwymi. Stanowi to podstawę dla ustalania, że pozwana pozostaje dłużnikiem powódki także w zakresie transakcji stwierdzonej omawianą fakturą.

8. Zeznania A. P. i L. O. są wiarygodne dlatego, że odpowiadają zwykle wstępującym sytuacjom w obrocie gospodarczym. Procedura zamawiania paliwa opisana przez świadków jest logiczna. Nie ma żadnych argumentów za przyjęciem, że L. O. wystawiał faktury przed dostawą paliwa.

9. Podczas rozprawy w dniu 4 stycznia 2018 roku pozwana została zobowiązana do przedstawienia ksiąg rachunkowych za okres od maja do października 2016 roku. Zapisy księgowe odnoszące się do wymienionych faktur stwarzałyby silną przesłankę domniemania faktycznego, że w rzeczywistości transakcje opisane fakturami miały miejsce. W księgach rachunkowym należy ujmować rzeczywiste zdarzenia, zgodnie z art. 22 ustawy o rachunkowości, dowody księgowe powinny być rzetelne, to jest zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne, zawierające co najmniej dane określone w art. 21, oraz wolne od błędów rachunkowych. Przed księgowaniem, dowody transakcji powinny być zweryfikowane pod względem wiarygodności, więc czy dokumentują rzeczywiste zdarzenia gospodarcze. Na podstawie tego dowodu możliwe byłoby ustalenie, że faktury stwierdzają roszczenia będące przedmiotem procesu. Pozwana zaniechała przedstawienia dokumentów, które mogłyby stanowić dowód okoliczności dla niej niekorzystnych, więc uniemożliwiła przeprowadzenie postępowania dowodowego. Zgodnie z art. 233 § 2 k.p.c. zachowanie takie podlega ocenie zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, przy uwzględnieniu całego materiału sprawy. Pozwana nie przedstawiła dowodów okoliczności, które mogłyby być dla niej niekorzystne, odmowa ich przedstawienia musi być oceniona jako argument przemawiający za zawarciem umów sprzedaży dokumentowanych fakturami (...) na kwotę 23.724,86 zł i (...) na kwotę 4.717,68 zł.

10. Umowy zawarte przez strony miały charakter transakcji handlowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, stąd obowiązek pozwanej zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia opóźnienia, następnego po dniu płatności, skoro spełnione zostały warunki opisane w art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy.

11. Pozwana przegrała sprawę w całości, co oznacza obowiązek zwrotu powódce celowych kosztów procesu zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., wynagrodzenia radcy prawnego w kwocie 5400 zł, ustalonej na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, opłaty od pozwu w kwocie 4061 zł.

SSO Robert Bury